

TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ SOCIAL IV: L'ANÀLISI QUALITATIU.

Carlos Lozares, Vicent Borrás. Curs 2002-2003

1. OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL CURS.

En el curs de Tècniques d'Investigació Social I s'ha insistit en els aspectes bàsics de la iniciació a la recerca en sociologia: objecte i problemàtica de la investigació, model d'anàlisi, disseny i fases, etc.; aquests continguts eren vàlids tant per orientacions qualitatives com quantitatives. Les bases de la investigació qualitativa i els seus procediments més específics de recollida d'informació i anàlisi (l'entrevista, el grup de discussió, l'anàlisi temàtica qualitativa i de contingut, etc.) han estat tractades a Tècniques II. A Pràctiques Instrumentals III s'han desenvolupat temes similars però en el marc d'una orientació quantitativa: mesura, dimensions i variables, mostreig, enquestes i primers càlculs bivariats. D'altra banda, a Tècniques d'Investigació Social III del primer semestre s'ha extès l'anàlisi quantitativa als models multivariats.

Aquest curs està dedicat als mètodes qualitius i en aquest sentit es presenta com una continuació de Tècniques d'Investigació Social II. Per tant, no es reprenen les reflexions generals ni els mètodes ja tractats i aplicats en assignatures precedents. Es centra en l'anàlisi etnogràfica i en les varietats de l'anàlisi del discurs, ja sigui aplicat a textos, a converses quotidianes o a diferents tipus d'entrevista. També s'introdueix a l'alumne en els mètodes d'intervenció. Els mètodes i les tècniques es presenten en el marc de les diferents i variades opcions metodològiques que les sustenten.

El curs tindrà un caràcter eminentment pràctic tant pel tipus d'exercicis de classe com pel treball de recerca, de caràcter obligatori. Amb això no es deixen de banda els aspectes teòrics en les explicacions de classe, en les lectures recomanades i en les referències que l'alumne trobi en altres assignatures de la llicenciatura.

El treball en grup no només és necessari per poder desenvolupar una recerca suficientment extensa i amb la possibilitat d'utilitzar diferents mètodes, sinó també per tal de preparar l'alumne al treball en equip tan imprescindible en la investigació sociològica.

2. AVALUACIÓ

Aquesta assignatura suposa una participació activa de l'alumne que es reflecteix en l'assistència regular a classe, en la realització del treball de recerca en grup, en el seguiment de les lectures recomanades, en l'exposició de l'estat i dels problemes de la recerca que es duu a terme, etc. Les diferents formes de seguiment de la participació constitueixen el criteri bàsic de l'avaluació de l'assignatura; en cas que un alumne no segueixi aquestes condicions haurà de realitzar un examen final a més del treball de curs.

3. PROGRAMA

I. INTRODUCCIÓ

1. Aspectes i orientacions generals de l'anàlisi qualitativa
2. Acció, situació, interacció social i vida quotidiana

II. MÈTODE ETNOGRÀFIC

3. L'observació. El mètode etnogràfic
4. L'anàlisi etnogràfica

III. L'ANÀLISI DEL DISCURS

III.I. Introducció

5. Introducció general a l'anàlisi del discurs
6. La pragmàtica
7. El relat biogràfic

III.II. Modalitats de l'anàlisi del discurs

8. La preparació del corpus d'anàlisi
9. L'anàlisi proposicional del discurs
10. L'anàlisi estructural del discurs
11. L'anàlisi reticular
12. L'anàlisi crític
13. L'anàlisi hermenèutica

IV LA SOCIOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ

14. La pràctica de la intervenció i metodologies participatives: la investigació-acció i la investigació participativa; l'anàlisi institucional; la intervenció sociològica.

4. BIBLIOGRAFIA.

En el programa publicat s'ofereix com a bibliografia bàsica i de caràcter general que poden servir com a suport de l'assignatura. En el programa detallat s'oferirà una bibliografia més específica de cada tema.

Aguirre Baztán A. (Ed.), 1995. "Etnografía. Metodología en la investigación sociocultural". Barcelona: Editorial Boixareu Universitaria.

Alonso L.E. 1995. 'Sujeto y discurso: el lugar de la entrevista abierta en las prácticas cualitativas', en, Delgado J.M., Gutierrez J., (Ed) 1994. "Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales". Madrid: Síntesis

- Alonso L.E., 1998. "La mirada cualitativa en sociología". Madrid: Ed. Fundamentos Cap.1-
- Alvira Martín F., 1983. 'Perspectiva cualitativa, perspectiva cuantitativa en la metodología sociológica' en REIS, 22/83, pp.53-75
- Bericat E., 1998. "La integración de los métodos cuantitativo y cualitativo en la investigación social". Barcelona: Ariel.-
- Bertaux D. (ed), 1982. "Biography and society". London: Sage.
- Bertuccelli Papi M., 1996. "Qué es la pragmática". Barcelona: Paidós.
- Blanchet A. y alt., 1985. "L'Entretien dans les Sciences Sociales". París: Dunod.
- Blanchet A. y alt., 1987. "Les techniques d'enquête en sciences sociales". París: Dunod.
- Blanchet A., 1985. 'Histoire de l'entretien non directif de recherche (E.N.D.R.)' en
- Blanchet A., 1987. 'Interviewer' en Blanchet A. y alt., 1987. "Les techniques d'enquête en sciences sociales". París: Dunod: pgs.81-89
- Borrás V., López P., Lozares C., 1999, 'La articulación entre lo cuantitativo y lo cualitativo : de las grandes encuestas a la recogida intensiva de datos' en Qüestió. Quaderns de estadística i Investigació Operativa. UPC. UB. UAB.IEC. volum 23, núm. 3, pg. 525-542
- Calsamiglia Helena, Tusón Amparo, 1999. Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso. Barcelona: Ariel Lingüística..
- Caplow T., 1974, "La investigación sociológica". Barcelona: Laia.
- Creswell J.W., 1994. "Research Desing. Qualitative & Quantitative Approach". Thousand Oaks, etc.: Sage Publications.
- Dane F. C., 1997. Mètodes de recerca. Barcelona: Ed. De la Universitat Oberta de Catalunya. Proa.
- de Bruyne, P., Herman J., de Schoutheete M., 1974, "Dynamique de la recherche en sciences sociales". París: PUF.
- Delgado J.M., Gutierrez J., (Ed) 1994. "Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales" Madrid: Síntesis.
- Delruelle-Vosswinkel N., 1981 'La recherche-action: nouveau paradigme de la sociologie' en Revue de l'Institut de sociologie. Bruxelles, 1981,3:513-517.
- Denzin N.K. Lincoln Y., 1994 "Handbook of Qualitative reserach". Thousand Oak: Sage
- Escandell Vidal M.V.1996. Introducción a la pragmática. Barcelona: Ariel Practicum-
- Ferrarotti F., 1983. "Histoire et histoires de vie". París: Klincksieck. Librairie des Méridiens.
- Ghiglione R., Trognon A., Massonnat J., 1987. "Techniques d'enquêtes en Sciences Sociales". París: Dunod.
- Glaser B.G., Strauss A.L., 1967. "The discovery of Grounded Theory: strategies for qualitative recherche". Chicago: Aldine Publishing Company-
- Grupd'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball, Faustino Miguélez, (coord)
- Carlos Lozares,(coord), Antonio Martín, Andreu Lope, Pedro López, Joel Martí, Joel Martí, Joan Miquel Verd, Clara Llorens. 2000. ¿Más formación, más empleo?. Madrid: CES. (en prensa)
- Heyink J.W., Tymstra T.J., 1993. 'The function of qualitative research en Social Indicators Research' 29:291-305.-
- Ibáñez J. 1994. "El regreso del sujeto". Madrid: Siglo XXI.
- Ibáñez J.,1989. 'Perspectivas de la investigación social: el diseño en la perspectiva estructural' en, García Ferrando M. y alt. 1989. "El análisis de la realidad social". Madrid: Alianza Universidad.
- Kohler Riessman C., 1993. "Narrative Analysis". Thousand Oaks CA.: Sage Publications.

- Lapassade G., 1971. "L'analiseur et l'analyste". París: Gauthier-Villars. Lapassade G., 1971. "L'Arpenteur, une intervention sociologique". París: Epi. Lapassade G., 1975. "Socioanalyse et potentiel humain". París: Gauthier-Villars.
- Leclerc G., 1979. "L'observation de l'homme, une histoire des enquêtes sociales". París: Seuil.
- LeCompte M.D., Millroy W.L., Preissle J., Ed. 1992. "The handbook of qualitative research in education". San Diego: Academic Press.
- Levinson S.L., Pragmatics. Cambridge University Press-
- Lofland J., Lofland L.H., 1995. *Analyzing Social Settings*. Melmont etc.: Wadsworth Publishing Company
- Lourau R., 1970. "L'analyse institutionnelle". París: Minuit.
- Lozares C., 2000. 'L'activitat situada i/o el coneixement socialment distribuït en l'estudi d'un lloc de treball' en *Revista Catalana de Sociologia*, març, 2000, nº 11 pgs. 175-182
- Lozares C., Lope A., Miguélez F., 1997. 'Perspectivas de análisis y primeros resultados de una investigación sobre la relación entre formación y empleo', *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 1997, nº 77-78.
- Lozares C., Martín A., López A., 1998. 'El tratamiento multiestratégico en la investigación social' en *Papers*, 55:27-43-
- Lozares C., y alt., 1988. "Portrait des salariés romands". Lausanne: Editions dé n Bas..
- Lozares C., 1991. 'La complementaritat quantitativa i qualitativa: un cas d'anàlisi del medi popular a Suïssa', pgs:17-25; 'La complementaritat quantitativa i qualitativa: un cas d'anàlisi dels temporers de Ginebra', pgs:27-36, en, "Tècniques qualitatives en Ciències Socials". Barcelona: Societat Catalana de Sociologia.
- Lozares Carlos, 2000. 'El discurs reticular; més enllà de la classificació' en *Revista Catalana de Sociologia*, març, 2000, nº 11 pgs. 183-191
- Lyder D., 1993. "New Strategies in Social Research". Cambridge, MA: Polity Press.
- Marinas J.M., Santamarina C. (Eds). 1993. "La historia oral: métodos y experiencias". Madrid: Debate.
- Marsal J.F. 1975. 'Historias de vida y ciencias sociales' en Balán J. y alt., 1984. "Las historias de vida, en, *Ciencias Sociales. Teoría y técnica*". Buenos Aires: Nueva Visión.
- Miles Matthew B., Huberman A. Michael, 1994. "Qualitative Data Analysis". Thousand Oaks CA.: Sage Publications.
- Moeschler Jacques, Auchlin Antoine, 1997. "Introduction à la linguistique contemporaine". París: Armand Collins.
- Molitor M., 1990. 'L'herméneutique collective' en Remy J., Ruquoy D., 1990. "Méthodes d'analyse de contenu et sociologie". Bruxelles: Publications des Facultés universitaires de Sant-Louis: 19-36.
- Mucchielli A., (1991), 1994. "Les Méthodes Qualitatives". París: PUF. Que sais-je?.
- Ortí A. 1990. 'La apertura y el enfoque cualitativo o estructural: la entrevista abierta semidirigida y la discusión de grupo' en García Ferrando y alt. 1989. "El análisis de la realidad social". Madrid: Alianza Universidad. 5
- Peneff J., 1990. "La méthode biographique". París: Armand Collin
- Peña-Marín C., 1980. 'Una aproximación interaccional al análisis del discurso' en *REIS*, 12/80, pg.141-157.
- Piret Anne, Nizet Jean, Bourgeois Etienne. 1996. *L'Analyse structurale*. París: DeBoeck Université
- Psathas George, 1995. *Conversation analysis. The study of talk-in- Interaction*. 1995. Thousand Oaks London New Delhi: Sage Publicacions.

- Pujadas J.J., 1992. "El método biográfico: el uso de las historias de vida en ciencias sociales". Madrid: CIS. nº5
- Reboul Anne, Moeschler Jacques, 1998. *Pragmatique du discours*. París: Armand Collins.
- Remy J., Ruquoy D., 1990. "Methodes d'Analyse de Contenu et Sociologie". Bruxelles: Facultés Universitaires Saint-Louis.
- Ricoeur P., 1986. "Du text à l'action : Essais hermeneutique" V.II. París: Ed. du Seuil.
- Riessman C.K., 1993. "Narrative Analysis". Newbury Park: Sage Publications.
- Rincón del Igea D.y alt. 1995. "Técnicas de investigación en Ciencias Sociales". Madrid: Dykinson
- Rodriguez Gómez G., Gil Flores J., García Jiménez E., 1996. "Metodología de la investigación cualitativa". Archidona: Ediciones Aljibe.
- Ruiz Olabuénaga J.I., 1996. "Metodología de la investigación cualitativa". Deusto: Universidad de Deusto.
- Ruiz Olabuénaga J.I., Ispizua M.A., 1989. "La descodificación de la Vida Cotidiana". Deusto: Universidad de Deusto.
- Salvador Juan, 1999. *Méthodes de recherche en sciences sociohumaines*. París. PUF. Introduction.
- Sanmartín R., 1990. 'La observación participante' en García Ferrando y alt. 1990. "El análisis de la realidad social". Madrid: Alianza Universidad: pgs. 126-140.
- Sarabia B., 1985. 'Historias de vida' en REIS, 29/85:165-186
- Sarabia B., 1989. 'Documentos personales. Historias de vida' en García Ferrando y alt. 1989. "El Análisis de la realidad social". Madrid: Alianza Universidad: pgs. 205-226.
- Schiffrin D., 1994. "Approachs to discourse". Oxford UK, Cambridge, USA: Blackwell.
- Schwartz H., Jacobs J., 1984. "Sociología Cualitativa". Mexico: Trillas.
- Selltiz C., Jahode M. y alt., 1965, (1959). "Metodos de investigación en las relaciones sociales". Madrid: Rialp.
- Strauss A., 1987. "Qualitative Analysis for Social Scientists". Cambridge: Cambridge University Press.
- Strauss A., Corbin J., 1990. "Basic of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques" Newbury Park, CA: Sage.
- Strauss A., Corbin J., 1990. "Basic of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques" Newbury Park, CA: Sage.
- Stubbs M., 1983. "Análisis del discurso". Madrid: Alianza Editorial.
- Taylor S.J., Bogdam R., 1986. "Introducción a los métodos cualitativos de investigación". Buenos Aires: Paídos.
- Touraine A. y alt., 1980. "La prophécie anti-nucléaire". París: Le Seuil.
- Touraine A., 1978. "La voix et le regard". París: Le Seuil.
- Touraine A. y alt., 1978. "Lutte étudiante". París: Le Seuil.
- Tuson Valls A., 1997. *Análisis de la conversación*. Barcelona: Ariel Practicum-
- Vallés S. Miguel, 1997. "Técnicas cualitativas de investigación social". Madrid: Síntesis sociología.
- Van Dijk Teun A., (Ed) 1997. *Discourse as Structure and Process*. London.: Sage Publications
- Verd Joan Miquel, Carlos Lozares, 2000. "La teoría de xarxes socials aplicades a la interpretació d'entrevistes narratives. Una proposta". *Revista Catalana de Sociología*, març, 2000, nº 11 pgs. 191-196